

VAKOLA

Rukkila
Helsinki 10
Helsinki 4341 61
Pitäjänmäki

VALTION MAATALOUSKONEIDEN TUTKIMUSLAITOS

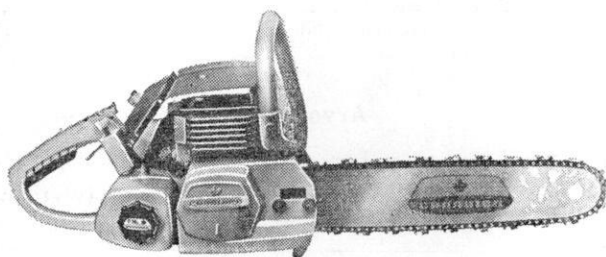
Finnish Research Institute of Agricultural Engineering

1968

Koetusselostus

711

Test report

CANADIEN-MOOTTORISAHA

malli PM 360, valmistusvuosi 1967

Canadien chain saw

model PM 360, year of manufacturing 1967

Koetuttaja: Keskusosuusliike Hankkija, Helsinki.

Entrant

Valmistaja: Power Machinery Ltd, Vancouver, Kanada.

Manufacturer

Ilmoitettu hinta (26. 8. 68): 15 in terälevyllä varustettuna 698 mk.

Rakenne ja toiminta

Sylinteri on terän suunnasta mitaten 90° kulmassa ylöspäin, kevytmetallia ja siinä on valurautainen sylinteriputki. Moottori on varustettu Tillotson-kalvokaasuttimella ja Wico-magneetolla. Terän voitelu tapahtuu automaattisesti sekä käsipumpulla.

Sahassa oli Canadien-terälevy ja Fiskars-teräketju.

Sahan mukaan kuuluivat seuraavat työkalut ja varusteet: avain terää ja avain sytytystulppaa varten.

Ryhmä 181

17472/68/1

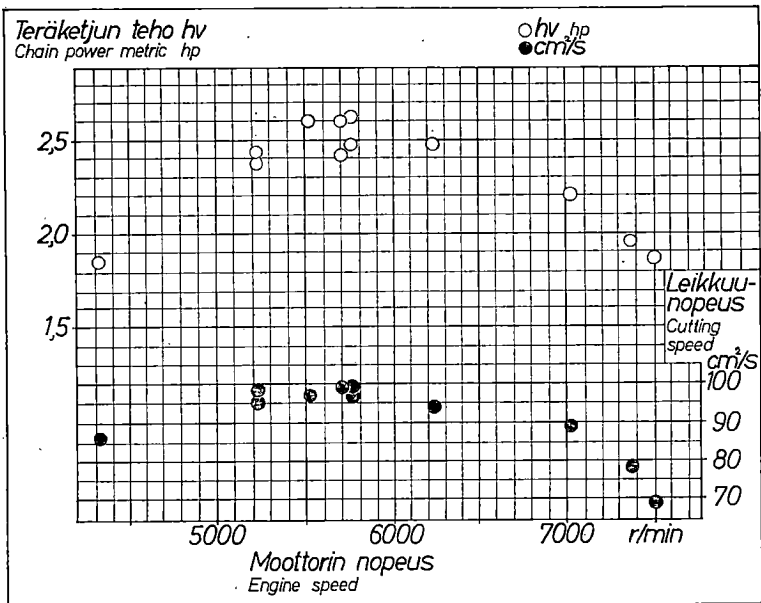
Mittoja:

Sahan valmistusnumero	05362
pituus	79,5 cm
paino ilman kuoritukea säiliöt täynnä	9,86 kg
säiliöt tyhjänä	9,22 "
Moottorin sylinterin läpimitta	58,7 mm
iskun pituus	34,9 "
iskutilavuus	94 cm ³
suurin nopeus n.	9250 r/min
joutokäyntinopeus n.	2050 "
Terän tehollinen pituus ilman kuoritukea	37,0 cm
harituksen leveys	7,5 mm
jako	3/8 in
terälevyn paksuus	4,7 mm
Polttonestesäiliön tilavuus	0,68 l
Terän voiteluainesäiliön tilavuus	0,16 "
Moottorin voitelu- ja polttoaineen suhde	1:16
Teoreettinen kannon pituus	5,0 cm

Arvostelu

Käyttöominaisuudet

Koetuksen aikana (8. 9. 67—30. 5. 68) sahaa käytettiin teholliseen työhön n. 200 tuntia, josta n. 51 tuntia tukin tekoon, n. 3 leik-

Piiros 1.

kuutehon ja polttonesteen kulutuksen mittauksiin sekä loput paperipuun, halon ja rangan tekoon.

Teräketjun suurimmaksi tehoksi mittausslaitteessa suoritettussa alkujarrutuksessa n. 40 käyttötunnin jälkeen saatiin n. 2,6 hv moottorin nopeuden ollessa n. 5 500... 5 750 r/min, mikä vastaa teräketjun nopeutta n. 13,6... 14,3 m/s. Tällöin terän painovoima puuta vasten oli n. 8,0... 7,2 kp. Kytkin alkoi luistaa kun voima oli n. 9,7 kp. Moottorin nopeus oli tällöin n. 3 850 r/min. Noin 26 cm läpimittaista tuoretta kuoretonta koivua uudella terällä (jako 3/8 in) sahattaessa saatiin suurimmaksi leikkuunopeudeksi n. 100 cm²/s moottorin nopeuden ollessa n. 5 200... 5 750 r/min. Lastun paksuus oli tällöin n. 0,7 mm ja terän haritus 7,5 mm (piirros 1).¹⁾

Terä kytkeytyy moottorin nopeuden ollessa n. 3 500 r/min.

Polttonesteen kulutus mitattiin käsivaralla sahaten välittömästi tehon mittauskokeiden jälkeen. Se oli n. 32 cm läpimittaisia kiekkoja tuoreesta kuusesta jatkuvasti sahattaessa keskimäärin n. 2,43 litraa (raja-arvot 2,42 ja 2,44) ja joutokäynnissä n. 0,50 litraa tunnissa. Yksi litra polttonestettä riitti keskimäärin n. 13,6 m² (raja-arvot 13,3 ja 14,0) poikkipinnan leikkaamiseen sulasta kuusesta. Tutkimuslaitoksella kokeillun 36 sahan joukosta valitussa 18 polttonesteen kulutukseltaan edullisimmassa sahasa yksi polttonestelitra on riittänyt keskimäärin 16,6 m² leikkaamiseen. Edullisin tulos vertailuryhmässä on 22,3 m² ja epäedullisin 13,6 m².

Käynnistyskokeissa moottori käynnistyi eri oloissa seuraavasti:

Käynnistysolot <i>Starting conditions</i>	Käynnistymiseen tarvittujen vetäisyjen lukumäärä <i>The number of pulls needed to start the engine</i>
Lämmin huone, + 15° C, ja kylmä moottori	1
<i>Warm room, + 15° C, and cold engine</i>	
Lämmin moottori	1
<i>Warm engine</i>	
18 tuntia jäähdtyshuoneessa, — 15° C	1
<i>18 hours in the cold chamber, — 15° C</i>	
18 tuntia jäähdtyshuoneessa, — 30° C	1
<i>18 hours in the cold chamber, — 30° C</i>	

1) Loppujarrutuksessa n. 200 käyttötunnin jälkeen saatiin teräketjun suurimmaksi tehoksi n. 2,2 hv moottorin nopeuden ollessa n. 5 980... 6 500 r/min. Suurimmaksi leikkuunopeudeksi uudella terällä saatiin n. 85 cm²/s moottorin nopeuden ollessa n. 5 900... 6 900 r/min. Lastun paksuus oli tällöin n. 0,7 mm ja terän haritus 7,5 mm.

Melun mittaukset suoritettiin avoimella nurmikentällä. Mikrofonin sijoitettiin n. 8 cm päähän sahaajan korvasta. Melun voimakkuus jakautui äänen eri taajuusalueille seuraavasti.

Taajuusalue värähdystä sekunnissa Frequency range cycles/sec. Hz	Melun voimakkuus - Noise level dB	
	kaadossa by felling	katkonnassa by bucking
31,5	66	71
40	69	71
50	68	74
63	71	73
80	85	82
100	88	106
125	111	96
160	100	80
200	82	101
250	101	91
315	91	103
400	95	111
500	111	105
630	108	113
800	112	112
1 000	113	111
1 250	113	106
1 600	104	101
2 000	103	100
2 500	104	99
3 150	101	98
4 000	99	101
5 000	101	101
6 300	99	101
8 000	98	101
10 000	98	101
Melun kokonaisvoimakkuus dB (C)	119	119
Melun kokonaisvoimakkuus dB (A)	118	118

Tähän tapaan 36 sahasta mitatun 18 edullisimman sahan melun kokonaisvoimakkuuden keskiarvo katkonnassa on 113 dB (C). Edullisin luku vertailuryhmässä on 107 dB ja epäedullisin 116 dB. Koska dB-asteikko on logaritminen, niin 119 dB melun kokonaisvoimakkuus on 2 kertaa niin suuri kuin vertailulukua 113 dB vastaava melun kokonaisvoimakkuus. Sahan melu aiheuttaa jolyhyen ajan kuluttua kuulovaurioita. Melun haitallisen vaikutuksen torjumiseksi on käytettävä sopivia kuulosuojaimia.

Sahaajan ranteen suunnassa mitatun tärinän aiheuttama suurin tehollinen poikkeama oli katkonnassa etukädensijassa 0,21 mm, vastaavan värähdysluvun ollessa 100 Hz (värähdystä sekunnissa) sekä

takakädensijassa 0,33 mm, 100 Hz. Tähän tapaan 36 sahasta mitatun 18 edullisimman sahan tärinän suurimpien tehollisten poikkeamien keskiarvot ovat etukädensijassa 0,07 mm ja takakädensijassa 0,12 mm.

Edullisimmat luvut vertailuryhmässä ovat 0,04 ja 0,05 ja epäedullisimmat 0,09 ja 0,15 mm.

Saha on painavanlainen.

Karsintaan saha ei ole painonsa ja muotonsa vuoksi erityisen sopiva.

Etukädensijan tartuntatila käynnistimen kohdalla ei ole riittävä. Kaasuliipasin on malliltaan huono.

Sahan käynnistäminen maassa huonon käynnistysasennon vuoksi on hankalaa.

Polttoneste- ja öljysäiliö saisivat olla jonkin verran suuremmat.

Rikastinpumppu ei toimi moitteettomasti.

Vähäisempiä huomautuksia

Metallipintaist kädensijat ovat kylmiä pakkasella.

Säiliöiden täyttöaukkojen reunat eivät ole tarkoituksenmukaiset.

Kestävyys

Kiertokangen laakeri rikkoutui. Kampiakseli, kiertokanki laakerineen, sylinteri ja mäntä uusittiin (16 käyttötunnin kuluttua).

Etukädensijan ylempi kiinnityskorvake katkesi ja uusittiin (109 h).

Rikastinpumpun männän kuminen tiivistysrengas oli jonkin verran kulunut ja pohjaventtiilin kumi oli irti istukasta. Tiivistysrengas ja pohjaventtiili uusittiin (156 h).

Kaasuläpän akselin vipu irtosi ja kiinnitettiin (63 h).

Loppu tarkastuksen yhteydessä n. 200 käyttötunnin jälkeen todettiin seuraavaa:

Sylinterissä ja männässä oli melko runsaasti kiinnileikkautuman jälkiä.

Rikastinpumpun männän varsi ja pumpun runkokappaleessa oleva varren ohjain olivat runsaasti kuluneet.

Vähäisempiä huomautuksia

Käynnistimen narupyörän laakeri oli jonkin verran ja akseli hieman kulunut.

Kaasuliipasimen akseli ja sen reikä olivat hieman kuluneet.

Sylinterin suurin kulumismittaus oli 0,26 mm sylinterin läpimitan dm kohden. Tähän mennessä samaan tapaan tutkitun 45 sahan joukosta valitun 22 tämän ominaisuuden suhteen edullisimman sahan

vastaavien lukujen keskiarvo on 0,04 mm. Männän ylempi tiivistysrengäs oli kulunut 4,45 ja alempi 3,64 % alkuperäisestä painostaan. Tähän mennessä samaan tapaan tutkitun 46 sahan joukosta valitun 23 tämän ominaisuuden suhteen edullisimman sahan vastaavien lukujen keskiarvot ovat 0,51 ja 0,40 %.

Käyttöominaisuuksiltaan sahaa voidaan pitää, lukuunottamatta melua ja tärinää, tyydyttävänä.²⁾

Suoritetussa koetuksessa sahan kestävyysnähteen on ollut runsaasti huomauttamista.³⁾

The functional performance of the chain saw is satisfactory.

*Many remarks were made regarding the durability of the chain saw tested, criticized after 200 hours of operation.*³⁾

2) Käyttöominaisuudet arvostellaan seuraavia arvosanoja käyttäen: erittäin hyvä, hyvä, kohtalaisen hyvä, tyydyttävä, runsaasti huomauttamista ja huono.

Functional performance ratings: very good, good, fairly good, satisfactory, many remarks and poor.

3) Kestävyys arvostellaan seuraavia arvosanoja käyttäen: erittäin hyvä, hyvä, kohtalaisen hyvä, tyydyttävä, runsaasti huomauttamista ja huono.

Durability ratings: very good, good, fairly good, satisfactory, many remarks and poor.

Helsingissä marraskuun 26 päivänä 1968.

MAATALOUSKONEIDEN TUTKIMUSLAITOS

Keskusosuusliike Hankkijan ilmoituksen mukaan:

1. Canadien-moottorisahoja on Suomessa myyty 10.10.68 mennessä n. 9 500.

2. Valmistaja on luvannut määräehdoin terälevylle ja -ketjulle 30 vrk sekä sahan muiden osien aine- ja valmistusvicioille 6 kk takuun.

Koetus- ja tutkimustulosten vanhenemisen vuoksi sekä väärinkäsitysten ja harhauttavien tietojen syntymisen estämiseksi koetus- ja tutkimusselostuksia tai erillisiä koetus- ja tutkimustuloksia ei ole lupa julkaista eikä kirjallisesti esittää ilman tutkimuslaitoksen kussakin tapauksessa erikseen antamaa kirjallista lupaa.